

ÅRSPLAN

PEDAGOGISK DEL

2026/2029

frikult.
BARNEHAGE

FORORD

Så lenge mennesket har eksistert, har ”Moder Jord” fungert både som matfat, ”materiallager” og arena for fysisk aktivitet, lek og sentral forebyggingsfaktor.

I dag må vi erkjenne at vår livsstil og vårt levesett bidrar til at vi i stadig større grad - mer eller mindre ufrivillig - er i ferd med ”å bruke opp” naturen: Vi forurenser jord, luft og vann, vi utrydder stadig nye arter, vårt ekstreme forbruk bidrar til en farlig global oppvarming.

FrikultModellen er i stor grad basert på ”forebyggings-tanken”. Skal vi lykkes med å skape en global bærekraftig fremtid for våre barn, er det liten tvil om at vi må stimulere vår iboende nærhet til et naturlig levesett. Det er FrikultModellens kjernetanke at man gjennom daglig aktivitet og opphold i natur vil stimulere til å skape ”en sunn sjel i et sunt legeme”. Det er vel dokumentert at nærhet til natur vil bidra til at mennesket vil opparbeide seg både respekt og kjærlighet til naturen og dens mangfold. Derfor er det naturlige nærmiljøet vår viktigste læringsarena.

Barna i FrikultBarnehagen får nærmest aktivitet og opphold i natur inn ”med morsmelken”. Våre utebaser er mer verdifulle som læringsrom enn våre innebaser. Her ute i vårt naturlige nærmiljø utvikler det enkelte barn sin iboende kreativitet, sin empati og kjærlighet til alt levende. Her opplever både vi voksne i barnehagen og ikke minst barnas foresatte at ungene virkelig gjør ord til handling:

Dagens førskolebarn blir morgendagens gode forbilder:

”Mennesket må veiledes til å fremelske det gode i seg selv, og til å forstå betydningen av å ivareta og skjømte om grunnlaget for livet - ren uberørt natur. Bare når dette skjer vil vi nå vårt felles mål om en global bærekraftig utvikling”. Dette er Positiv Personlig Utvikling - PPU.”

Ove-Johnny Bustnesli

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord av grunnlegger		Planlegging, dokumentasjon og vurdering	s 15-16
Hva er frikult og vår visjon	s 3	Medvirkning	s17
Frikultmodellen - de 4 bærebjelkene	s 4	Mangfoldig naturglede	s 18
PPU- positiv personlig vekst	s 4	Vårt satsingsområde, evaluering og utvikling	s 19
FBK -flerbasekonseptet	s 5	Idebank og arbeidsverktøy	s 20
AOIN - Aktivitet og opphold i naturen	s 6	Fagområdene i rammeplanen	s 21
HHL - Helhetslære	s 7	Kommunikasjon, språk og tekst	s 22
Frikultbarnehagens menneskesyn	s 8	Kropp, bevegelse, mat og helse	s 23
Barnehagens formål og innhold	s 9	Kunst, kultur og kreativitet	s 24
Omsorg	s 10	Natur, miljø og teknikk	s 25
Lek	s 11	Etikk, religion og filosofi	s 26
Risikofylt lek	s 12	Nærmiljø og samfunn	s 27
Danning	s 13	Antall, rom og form	s 28
Kommunikasjon og språk	s 14	Litteraturliste	s 29

HVA ER FRIKULT OG VÅR VISJON?

Frikult er en organisasjon som er etablert med en visjon om å skape en bedre verden for alt levende. Idéen er basert på det faktum at mennesket er – som alle levende vesener på kloden, født som natur, i natur.

Bare gjennom nærhet til og opphold i naturen vil vi opparbeide oss kjærlighet til alt levende og dermed forstå og erkjenne at det er vi, som lever nå, som kan bidra til at våre etterkommere arver en klode i balanse.

Kjernebegreper under oppbyggingen av Frikultmodellen var **FRI**luftsliv, natur, miljø, helse og **KULT**ur, og var med på å danne navnet **FRIKULT**. Begrepene er like gjeldende den dag i dag.

BARNA I FRIKULTBARNEHAGEN SKAL FÅ EN BEGYNNENDE FORSTÅELSE FOR SAMSPILLET I NATUREN OG MENNESKET OG NATUREN, GJENNOM EN AKTIV BRUK AV NATUR OG NÆRMILJØ.

ALT SOM KAN GJØRES
INNE, KAN GJØRES UTE!

FRIKULTMODELLEN - DE 4 BÆREBJELKENE

PPV - POSITIV PERSONLIG VEKST

Positiv personlig vekst handler om å styrke barnas selvfølelse. "Det er Frikultmodellens kjernetanke at man gjennom daglig aktivitet og opphold i natur vil stimulere til å skape en sunn sjel i et sunt legeme."

Det er viktig å se hvilke ressurser barna har, for å klare de ulike utfordringene som møter dem. Dersom et barn skal oppnå positive mestringsopplevelser, må personalet sørge for at aktivitetene er tilpasset deres ferdighetsnivå (Arnesen et al., 2010, s. 36). Naturen gir fysiske og psykiske utfordringer. Den kan også gi glede og mestring når en 1-åring klarer å reise seg ved hjelp av en stubbe, eller når 3-åringen klarer å komme tørrskodd over en bekk, ved å balansere sin kropp over steinene. Den gir mulighet for mestring på ulikt nivå og etter barnas eget tempo. På den måten opplever Frikultungene progresjon og variasjon i sin tid i Frikult. Miljøet vil oppleves som overkommelig, da det er tilpasset barns ferdighetsnivå, samt at landskapet er varierende (Bergsland & Haugen, 2024).

Det er sterke bevis for at barn er lykkeligere, sunnere, mer velfungerende og vet mer om miljøet, når de oppholder seg i naturen.

[Barn som er mykje ute i naturen i barnehagen får betre konsentrasjon - Norges idrettshøgskole](#)

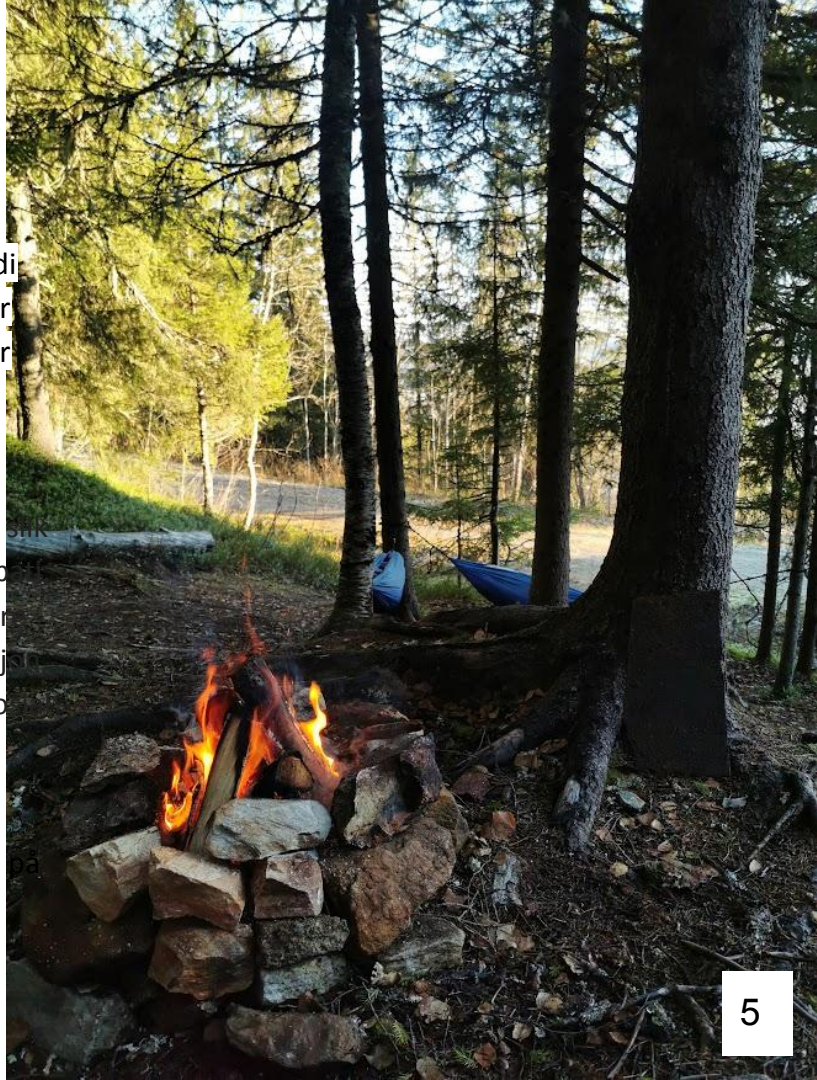
FBK - FLERBASEKONSEPTET

I frikultbarnehagen deler vi opp i grupper bestående av færre barn i hverdagens «kjernetid». Slik kommer vi nærmere hverandre, både barn-barn og barn-voksne. I tillegg får vi en unik kontakt med naturen når vi utforsker i små grupper. Små barnegrupper er særlig viktig for de yngste barna og barn med særskilte behov fordi små grupper gir de voksne bedre muligheter til å dekke det enkelte barns behov for omsorg og nærhet. Samtidig gir mindre barnegrupper gode strukturelle rammer for utvikling av gode relasjoner mellom barn og voksne og mellom barn.

[Meld. St. 24 \(2012–2013\) - regjeringen.no](#)

Evenshaug og Hallen (2011) mener også det er viktig med aldersblandede grupper, vi har i frikult. De største barna får muligheter til å tilegne seg egenskaper som empati, medfølelse og omsorg, og lederegenskaper. Og for de yngre, gir kontakten med eldre barn muligheten til å tilegne seg sosiale atferdsmønstre gjennom direkte introduksjon og observasjon og imitering. Alle barna blir mer omsorgsfulle og viser en mer prososial atferd i grupper med aldersforskjell.

Naturen er vår lekeplass, og barnehagen det er oss! Vi som går i barnehagen er i naturen, i barnehagen, og ikke bare husene og byggene. Barnehagen kan være midt i skogen, på stranden eller andre steder.

AOIN - AKTIVITET OG OPPHOLD I NATUR

Vår viktigste opplæringsarena er naturen. Fysisk aktivitet og opphold i naturen bidrar til å fremskynde individets positive personlige vekst, som dets psykiske, fysiske og sosiale vekst.

[Barn i naturbarnehager får bedre motorikk](#)

I en norsk studie, som ble publisert i Journal of Environmental Psychology i oktober 2017, står det: Lek ute i naturen stimulerer barnas konsentrasjonsevne, som også har en effekt på deres skolegang. Barn som er mye ute konsentrerer seg bedre også etter fullført første klasse.

[Time spent outdoors during preschool: Links with children's cognitive and behavioral development - ScienceDirect](#)

Med gode erfaringer og opplevelser i naturen vil barnet opparbeide seg en stadig sterkere kjærlighet og respekt for naturen.

HHL - HELHETSLÆRE

Vårt eget læringsystem Helhetslære (HHL) er en kombinasjon av planlagt og situasjonsbetinget læring. Vi tar utgangspunkt i noe barnet eller barnegruppen er interessert, nysgjerrig eller viser behov for å finne ut av. Da er dokumentasjon et viktig verktøy for oss. Dokumentasjonen kan eks være et bilde eller et utsagn av en situasjon som ungen(e) har vært deltager av. Dokumentasjonen er da utgangspunkt for refleksjon sammen med medpedagoger og barn, for å videreutvikle ungenes interesser og spørsmål og for å finne ut av det vi lurer på.

I naturen er det masse som kan undersøkes, og den forandrer seg etter årstidene og gir oss naturlige utfordringer. Vi kan for eksempel følge med på hva som skjer i froskedammen fra vår til høst, og finne ut hvordan vi kan bevege oss i de ulike årstidene.

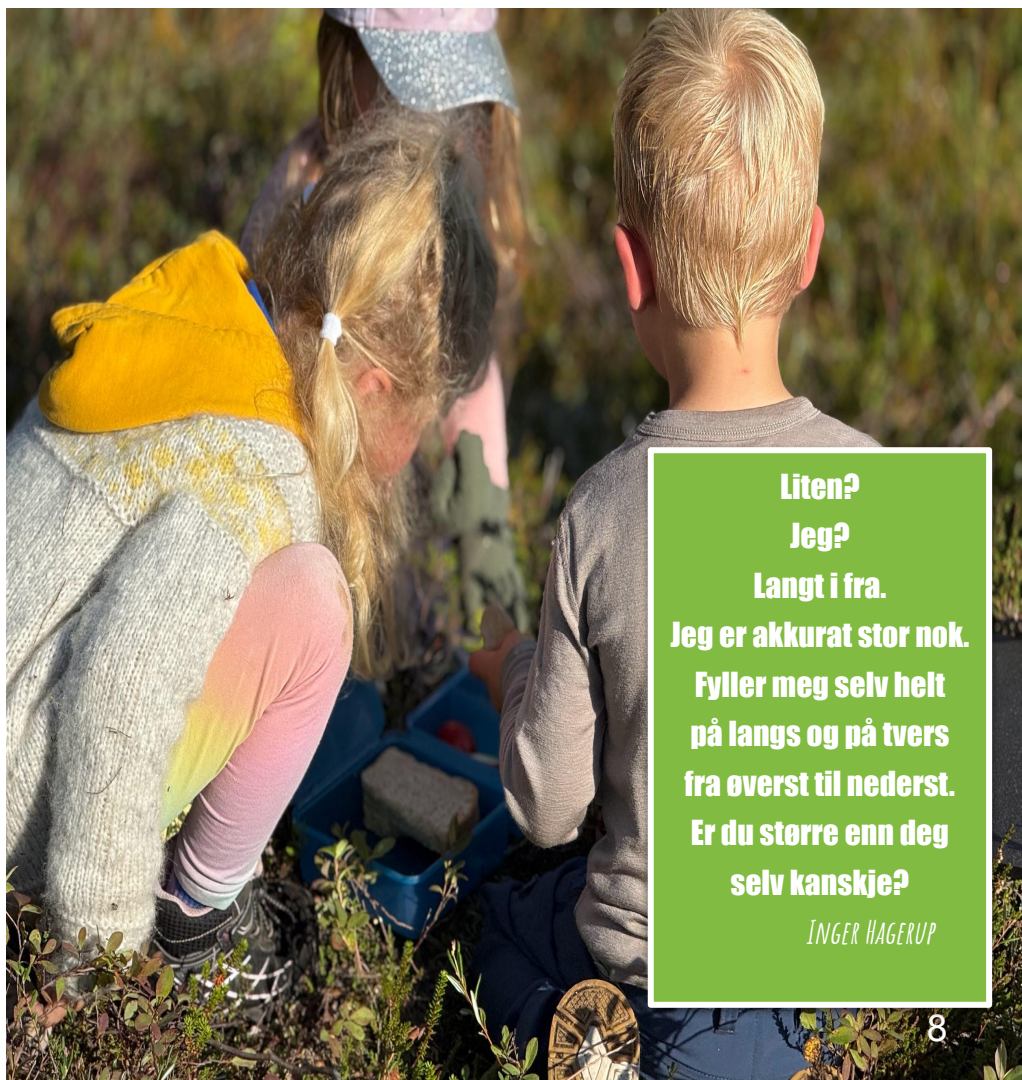
Gjennom arbeidet med HHL tar vi i bruk fagområdene i rammeplanen for å utforske og uttrykke barnas interesser og "ojjjer".

FRIKULTBARNEHAGENS MENNESKESYN

VI SKAL MØTE ALLE MENNESKER, STORE OG SMÅ, MED LIKEVERD OG RESPEKT.

- Alle mennesker er kompetente og kan klare det meste, alene eller i fellesskap.
- Vi ser alle mennesker som nysgjerrige og utforskende. Vi lærer, feiler og plukker oss opp igjen hele livet.
- Alle har rett til å medvirke i sin egen hverdag og sitt liv.
- Vi skal anerkjenne menneskers ulikheter, og gå frem som gode eksempler på dette. Se hver enkelt for den de er, og se på ulikhetene som en berikelse i hverdagen.

**Liten?
Jeg?
Langt i fra.
Jeg er akkurat stor nok.
Fyller meg selv helt
på langs og på tvers
fra øverst til nederst.
Er du større enn deg
selv kanskje?**

INGER HAGERUP

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

OMSORG - LEK - RISIKOFYLT LEK- DANNING - LÆRING -
VENNSKAP OG FELLESSKAP - KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

Frikultbarnehagen styres av Lov om barnehage og Rammeplanen. Disse gir retningslinjer for vårt arbeid, for å sikre en god, trygg og allsidig barnehagehverdag.

I Frikultbarnehagen er også naturen en viktig ramme for å oppnå dette, altså vår største og viktigste læringsarena. Et innendørs rom tilrettelagt for fysisk aktivitet vil ikke gi det mangfoldet og uforutsigbarheten som naturen gir, hvor barna i større grad kan velge vanskelighetsgrad selv, og dermed lettere kan finne utfordringer på sitt nivå. Derfor har vi også fokus på risikofylt lek/aktivitet, som eks kanopadling, bevegelse i ulendt og variert terreng, klatring i trær, isklatring, snekring og spikking.

“Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.”

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

FLERBASEKONSEPTET (FBK) i Frikult er en viktig arbeidsmetode for oss, gjennom hele barnehageåret. Vi opplever at små grupper med kjente pedagoger gjør hverdagen tryggere og mer oversiktlig for store og små, inkludert foresatte. Dette opplever vi også gir ungene en form for ro og hvile. Vi kommer nært barna og barna nærmere hverandre. Slik blir vi bedre kjent med og kan gi hverandre utfordringer og utvikling (progresjon) i trygge omgivelser.

ALDERSBLANDEDE AVDELINGER: Hver avdeling er aldersblandet, da vi er opptatt av at små og store barn skal få mulighet til å se opp til hverandre og hjelpe hverandre, som eks når 3 åringen konstruerer steiner sammen med 2 åringen

FRILEK OG ORGANISERT LK/AKTIVITET.

I Frikultbarnehagen ser vi på leken som en viktig del av barndommen. Ungene i Frikult skal få tid og rom til alle typer lek.

Den frie leken er den som ungene starter selv og finner på, mens den organiserte leken/aktiviteten er den vi pedagoger styrer. Vi ansatte skal være med på å beskytte den frie leken, men også være med på å utvikle den med inspirasjon og nye utfordringer. Vi opplever ofte at den organiserte leken inspirerer den frie. Som f.eks. der de ansatte plasserer ut gullsteiner på vei til gullhaugen, som starter en spenningsfylt skattejakt.

Hos oss har vi et fantastisk utemiljø som er den viktigste inspirasjon for all lek. Vi har blant annet bakker og høye fjell, monsterskog og trollebru, Lurveleggs gamle og Gullhaugen. Det er gjennom barnas egen lek og fantasi at mange av stedsnavnene har oppstått.

"Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial språklig samhandling. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre."

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

RISIKOFYLT LEK

Risikofylt lek i barnehagen er en trygg arena for å møte risiko tidlig i livet. Risikofylt lek er lek hvor barnet utfordres på sine egne og andres grenser. Det ligger i barns natur å være nysgjerrige på seg selv og sine omgivelser.

Fysisk aktiv lek er en viktig del av barns motoriske utvikling, og ved å få utfolde seg i kroppslige utfordrende aktiviteter øver barn opp motoriske ferdigheter og fysiske egenskaper som muskelstyrke, balanse og utholdenhet. Videre er utfordringer og risiko i leken viktig for barns utvikling av egen risikostyring.

Barn driver med risikofylt lek og risikosituasjoner først og fremst fordi det gir de gode opplevelser. I vår barnehage har spesielt klatring i naturens ulike elementer hatt og har mye fokus.

Vi har egne kanoer, kajaker og robåter til å utfordre og mestre risikoen på vannet. På senhøsten har vi brodder til barna for utforskning og pushinga av grenser på bekk isen. På vinteren bruker vi ski mye. For tenk å kjenne på suget i magen når man setter utfor den bratte bakken og gleden når man endelig tør den utforbakken som i fjor var alt for skummel.

Alle barn har en individuell oppfattelse av risiko og da er det viktig at vi som pedagoger er støttende og tilrettelegger ut fra hver enkelts behov.

[Små barn skjønner hva som er farlig, men vi overbeskytter dem](#)

DANNING

Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

I Frikultbarnehagen deles barna ofte inn i mindre grupper (FBK), der barn, pedagoger og natur får en nærhet til hverandre og en unik mulighet til å reflektere, utforske og lære/oppleve sammen. Dette gir mer rom til å bli sett og hørt og påvirke hverandre. Naturen gir også flere unike muligheter for etisk tenkning. Vi erfarer at barna er veldig opptatt av å ta vare på naturen og alt som lever der. Det kan være stor sorg i barnegruppa når de ser at noen har tråkket i maurtua. Hva skal de gjøre nå når huset deres er ødelagt?

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK.

I Frikultbarnehagen møter barna et variert språkmiljø gjennom bl.a. eventyrstunder, sangstunder, samtaler rundt bilder og i lek sammen på tvers av aldersgrupper der barn lærer av barn.

Vi jobber med kommunikasjon og språk bevisst gjennom hele hverdagen, i alt fra påkledning, matstunder og andre hverdagslige aktiviteter. Vi setter ord på begreper som eks “kan du ta lua på hodet”, “hva har du på brødskiva”, o.l.

I frikultbarnehagen er uterommet vårt den mest brukte læringsarenaen, som gir oss et hav av muligheter. Eksempler på det kan være at vi lager skilt, spiller turbingo, har tavler i skogen med bilder av dyr, bokstaver, sanger, osv. Når vi er ute i naturen så gir det oss en mulighet for å teste ut stemmebruken der vi kan lage ekko eller rope etter trollet. På tur opplever vi ofte magiske stunder der vi hører fuglekvitter, vinden som blafrer i trærne og veden som knitrer i bålet hvor vi lytter og kanskje hvisker til hverandre. Det blir mange gode samtaler, eventyrstunder og samlingsstunder ute rundt bålet.

Vi er med i et språknettverk med PPT-tjenesten og kommunale og private barnehager. Derfra har vi fått kompetanseheving innen språk og språkutvikling med inspirasjon og tips til å jobbe med videre i barnehagen.

Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.
Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING.

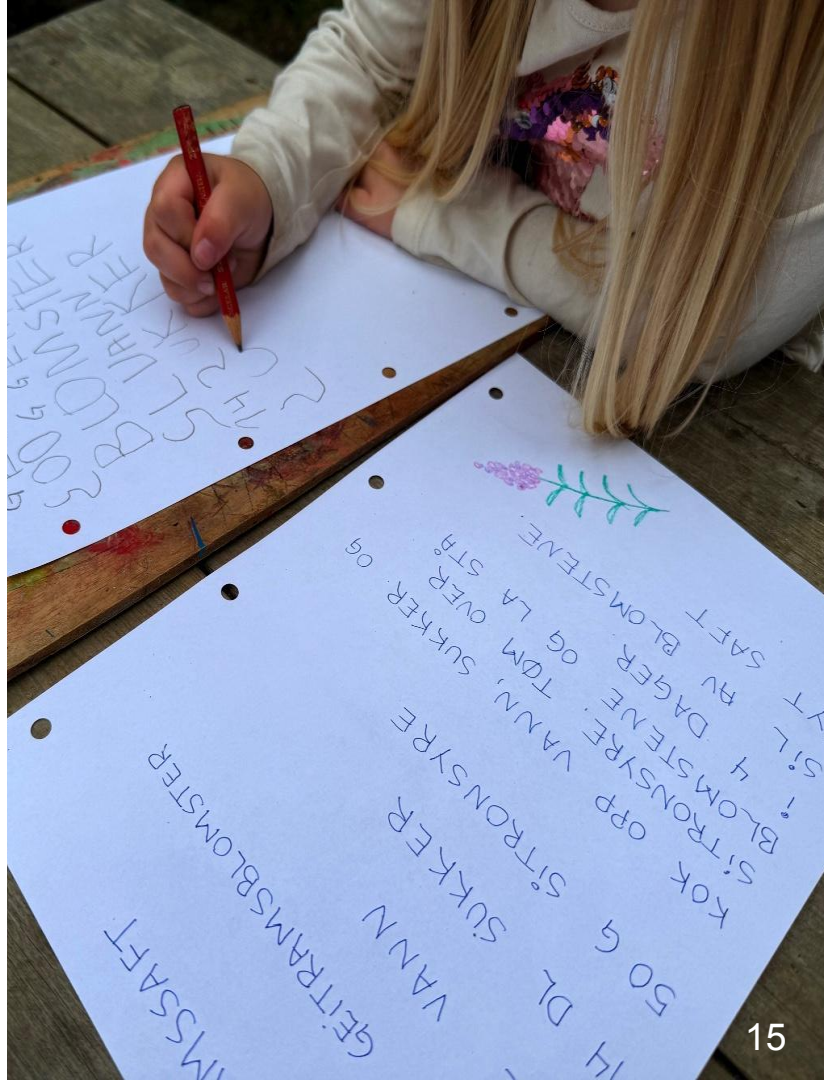
Frikultbarnehagen skal være en pedagogisk virksomhet hvor vi planlegger og evaluerer vår egen praksis. Tilbudet skal være i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

PLANLEGGING.

I Frikultbarnehagen har vi en egen visjon som er en viktig del av vårt didaktiske planleggingsverktøy. Vi deler barnegruppene i mindre grupper (FBK), vi jobber med små og større prosjekter ut fra ungenes interesser og bruker fagområdene i dette (HHL). Naturen er vår viktigste læringsarena (AOIN).

Vi legger planer etter samtaler med foreldre som ressurser for sine egne barn, og etter observasjoner og refleksjoner med og uten barna. Planene vi lager skal gi barn (og pedagoger) utvikling etter interesse og kunnskap. Vi ansatte skal være medforskere som tilegner og utvikler kunnskap sammen.

Planleggingsdager, personalmøter og avdelingsmøter er også en viktig del av vår planlegging.

DOKUMENTASJON

For å synliggjøre våre planer, bruker vi dokumentasjon i form av bilder, praksisfortellinger, video, tegning m.m. Dokumentasjonen blir også brukt i refleksjoner sammen med barn, foreldre og ansatte i Frikultbarnehagen, samtidig som vi tar hensyn til personvern med blant annet samtykke fra foreldre.

- Tilbakeblikk til foreldre, månedlig. Her får foreldre et tilbakeblikk på hva som er gjort og hvilke planer vi har framover. Dette knytter vi opp mot egne pedagogiske refleksjoner, teori og rammeplanen.
- Kidplan - brukes for å dele ukeplaner, månedsplaner (periodeplaner), viktig info og bilder og tekst fra barnehagehverdagen.
- Pedagogisk dokumentasjon. Brukes i prosjekterende arbeid (HHL) **og ellers for det pedagogiske innholdet i hverdagen**, som et arbeidsverktøy for utvikling, for ansatte og barna. Dokumentasjon kan eks være foto, tegninger, film, praksisfortelling og barns undrende utsagn (nedskrevet) som vi reflekterer rundt sammen for å finne nye utfordringer. Refleksjonen skal alltid ha betydning for vår pedagogiske praksis og en hensikt for barna.

VURDERING

Vårt mål er at barn og ansatte skal oppleve en progresjon/utvikling i Frikult. Derfor har vi fastsatte refleksjons- og vurderingsmøter på tvers av avdelingene, en gang i måneden. Vi har fastsatte vurderinger underveis i periodeplaner (didaktisk plan og tilbakeblikk), der vi evaluerer hva vi har gjort. Dette vil vise progresjon, som vil påvirke veien videre i prosjektet. Vi har personalmøter månedlig der avdelingene presenterer prosjektene sine for hverandre, og gir tilbakemeldinger og inspirasjon for veien videre i prosjektet.

Vi har felles halvårsvurderinger i satsingsområdet vårt. Her vurderer vi hvilken progresjon barnehagen har hatt, og hva vi ønsker å utvikle oss mer i.

BARNs MEDVIRKNING

I Frikult Barnehagen får barna mulighet til å aktivt delta i planlegging og vurdering. Med helhetslære (HHL) kombinerer vi planlagte og situasjonsbetinget læring, ut fra barns engasjement. Dette får vi til gjennom fleksible planer, utforskning og samtaler med barn og foresatte. Barna lærer å være en del av et demokratisk samfunn, ved å få lytte til hverandre, utforske sammen gjennom spennende aktiviteter og kjenne på at de blir hørt. Et eksempel på det kan være at man finner ut hvor den *slue reven* bor som noen av barna snakker om hele tiden.

På turene våre er det viktig for oss at barna deltar og finner/velger oppgaver som skal gjøre at vi trives på tur sammen. Hvis vi ønsker oss et bål så deltar barna i alt fra vedsanking, bygging av bålet og fyringen av bålet. Om et barn kommer på at vi kan lage kantarellsuppe av kantarellene vi har plukket, så kan det bli til et prosjekt som kan ende i en situasjonsbetinget læringsprosess der barna lager seg en oppskrift billedlig og skriftlig, finner målinger for mengden de trenger og finne ut hvordan alt skal gjennomføres.

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1.

MANGFOLDIG NATURGLEDE - SATSINGSOMRÅDE

EVALUERING OG PROGRESJON

Gjennom barnehageåret har arbeidet med «Mangfoldig naturglede» vært preget av et ønske om å gi barna varierte, meningsfulle og tilpassede opplevelser i naturen. Personalet har i økende grad hatt fokus på å følge barnas interesser, nysgjerrighet og forutsetninger, og har erfart at aktiviteter ikke nødvendigvis trenger å være like for hele barnegruppen. Små grupper og fleksible løsninger har gitt rom for fordypning, ro og mer individuell tilpasning, samtidig som barna har kunnet inspirere og lære av hverandre på tvers av prosjekter og alder.

Naturen har blitt brukt som en allsidig arena for lek, utforskning og læring. Barna har fått erfaring med både fysisk aktivitet, naturfenomener og praktiske ferdigheter, samt opplevelser knyttet til matglede og bærekraft gjennom sanking og tilberedning av mat ute. Turer har vært en viktig del av barnehagehverdagen, og har gitt barna tid, ro og mulighet til å utforske ulike miljøer i sitt eget tempo.

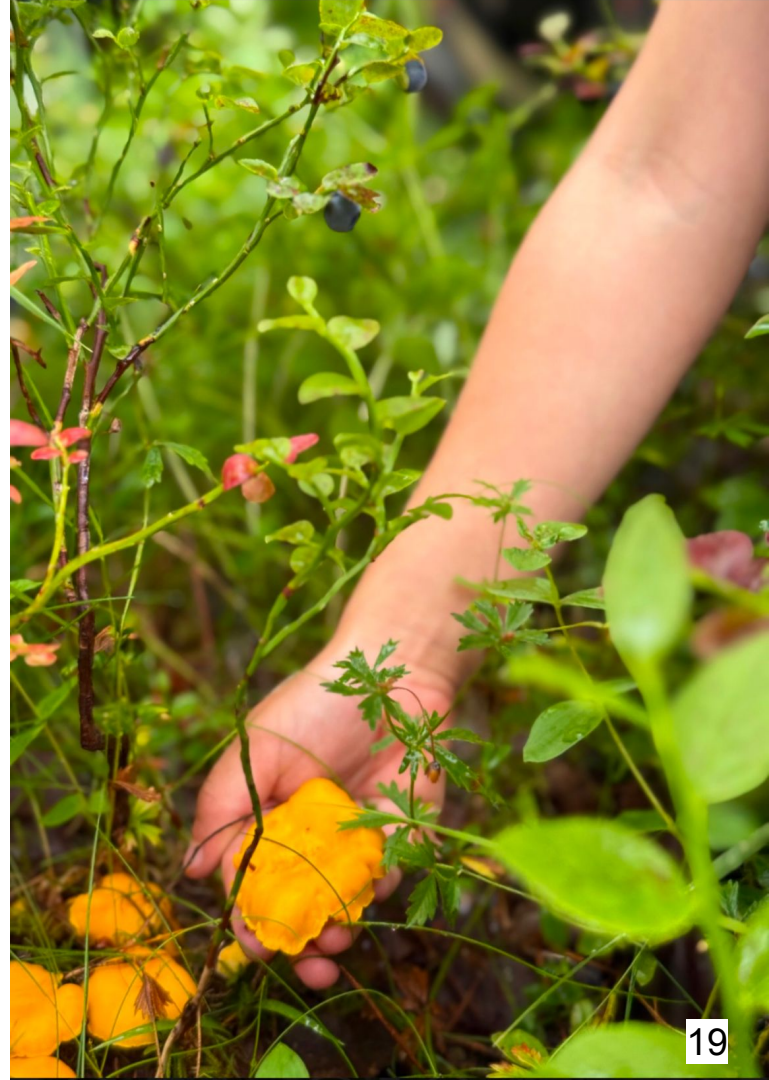
Arbeidet har også bidratt til utvikling av barnas motoriske ferdigheter, selvstendighet, mestringsfølelse og sosiale kompetanse. Samtidig har personalet reflektert over egen praksis og gjort bevisste valg i planlegging og gjennomføring av aktiviteter, med økt fokus på sammenhengen mellom teori og praksis.

MANGFOLDIG NATURGLEDE - SATSINGSOMRÅDE

EVALUERING OG PROGRESJON

Videre utviklingsområder er å styrke det systematiske refleksjonsarbeidet, øke bevisstheten rundt rammeplanens innhold, og i enda større grad inkludere fagområder som kunst, kultur og språk i arbeidet med naturglede.

Samlet sett har satsningen bidratt til at barna har fått et bredt spekter av opplevelser i naturen, som fremmer glede, undring, læring og tilhørighet.

AKTIVITET OG OPPHOLD I NATUREN

POSITIV PERSONLIG VEKST

FLERBASEKONSEPTET

HELHETSLÆRE

FAUNA OG FLORA

SAMHOLD OG LATTER

SKAPERGLEDE

VARIERTE AKTIVITETER

FELLESKAP

MESTRING

LYD, KLANG OG MUSIKK

HIMMELEN

KOMMUNIKASJON SPRÅK OG TEKST

NATURMATERIALER

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

LIV OG DØD

MANGFOLDIG NATURGLEDE
ARBEIDSVERKTØY OG IDEBANK

NYSKJERRIGHET

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

UTFORDRINGER OG
SPENNING

ANTALL, ROM OG FORM

SPRÅK

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

LEK

SAMHOLD OG LATTER

STORE OG SMÅ RARITETER

RISIKOFYLT LEK

DYRE OG INSEKTLIV

KJÆRLIGHET

FANTASI OG KREATIVITET

MAT I NATUREN

FYSISK OG PSYKISK HELSE

TID

FIRE ÅRSTIDER

BÆREKRAFT

JORD,ILD, LUFT OG VANN

UTFORDRE ALLE SANSER

FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN.

I Frikultbarnehagen vil barna møte alle syv fagområdene ute i naturen. I ulike perioder setter vi fokus på et eller flere fagområder, som vi går mer i dybden på sammen med barna. Her gjør vi vurderinger underveis gjennom refleksjon av pedagogisk dokumentasjon. Refleksjonen skal gi oss et utgangspunkt for progresjon og utvikling videre i prosjektet. Fagområdene jobbes spontant og organisert med, på barnas eget initiativ, som ofte igjen påvirker hvordan vi planlegger aktiviteter senere.

“Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.” Rammeplan for Barnehagen 2017

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Det er viktig for oss i Frikultbarnehagen at ungene får et variert språkmiljø. Noe kommer automatisk, gjennom at det er aldersblandede avdelinger med ulikt språk og språkforståelse. Annen inspirasjon kan komme fra organisert aktivitet og språkmiljø inne og ute.

Spennende opplevelser og aktiviteter ute i naturen, gir rom for språktrening både verbalt og kroppslig. De språklige aktivitetene går ut på å sette ord på opplevelser, leke med ord, undre seg, beskrive, fortelle, forklare, spørre og svare. Gjennom aktiviteter og opphold i naturen (AOI) møter vi hele tiden stor variasjon og mye å undre seg rundt. Et eksempel er hvorfor konglen har frosset seg fast i bakken, samtaler om fuglekvitter, kan man plukke denne soppen og spise dette bæret? Vi har bøker med oss om vi er inne eller ute på tur i skogen som vi kan samles rundt for å undre oss over for eksempel fugler, lytte til eventyr og slippe kreativiteten løs i leken.

"I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling."

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Å “gå på tur” er et “kulturelt” uttrykk. Det er det også i Frikult, men vi vil det skal være mer enn bare å gå. Vi skal ha tid til å stoppe opp å lytte til lydene, studere omgivelsene, reflektere over maurene som er borte i maurtua, nyte eks regnet eller lyset fra bålet. Det er veien som er målet, og vi ønsker å utvikle positive holdninger til friluftsliv og allsidig bruk av kroppen ute i naturen. Vi går på ski, skøyter, truger og sykler. Vi krabber, ruller, klatrer og hopper. Barna øver seg på det de liker, men blir også utfordret med å lære noe nytt. Det er stor glede og stolthet å se, når de endelig mestrer det fysiske, men i like stor grad det psykiske.

Gjennom daglig opphold i naturen får barna kjennskap til og erfaringer med råvarer fra naturen og hvordan vi benytter oss av disse. Vi høster fra naturen, som bær og sopp, og lager mat og andre godsaker sammen. Det lages blant annet granbarsirup, løvetannkjeks, syltetøy og soppkrydder. Barna blir mer bevisste på hva naturen gir og undrer seg over hva vi kan lage av det vi finner. Kan vi lage noe mat med kongler for eksempel?

“Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.”

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Vi jobber med forming, musikk og dramatisering og bruker naturen aktivt til å formidle, reflektere og observere. Tre kongler i ulike størrelser kan på magisk vis bli til «de tre bukkene bruse», den mosegrodde steinen ser ut som et troll. Legger vi noen pinner/planker over bekken, så har du - sim-sala-bim-, brua der trollet bor. Naturen forandrer seg etter årstidene, og gir oss mulighet til å studere og skape konstruksjoner og bilder med ulike materialer i form og farge. Noe av det vi skaper er spontane uttrykk som dukker opp via barns interesser, mens andre ting blir laget på grunn av et behov, som eks et insektshotell, en desse (huske), ei lekehytte, en tur sang, en runeemme, et troll til elva o.l. Naturen er ofte utgangspunkt for musikk, forming og dramatisering. Om vi ser oss godt omkring på Skillevollen vil en også kunne se kreative spor etter ungene på Frikult.

“Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk.”

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Barna i Frikult får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta konstruksjoner av ulike naturmaterialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi. Naturen som læringsarena gir oss mulighet til forstå teknologi. Dette viser seg i alt fra bygging av demning, brubygging over bekken, “vippestang” til forflytting av tunge steiner og til bruk av IKT, som eks foto med forstørrelser og redigeringer.

Vi mener at naturen byr på unike muligheter for et mangfold av aktiviteter og opplevelser, i all slags vær og til alle årstider. Dagene i barnehagen skal være med på å gjøre barna kjent med og gi forståelse for planter, dyr, landskap, årstider og ta vare på den.

Vi resirkulerer også på alle avdelingene, og barna er med og blir bevisste på hvorfor vi gjør det. Barna samler ofte søppel på tur, som vi tar med tilbake og kaster i barnehagen, slik at vi kan ta vare på naturen vår.

“Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.”

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, 2017.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Vi legger til rette for at barna kan tilegne seg en forståelse av verdien og betydningen av hvert enkelt liv i et samfunn og system. Dette kan gjøres gjennom prosjektarbeid om ulike individer, livssyn, religioner og verdensdeler. Barna får en unik nærhet til naturen og alt liv som lever der. Vi må ikke trække på maura som er på vei til maurtua si, og marken må vi hjelpe opp av sølepytten. Med en slik nærhet til naturen, får barna et innblikk i livets sirkel. Da kan spørsmål som “hva har skjedd med fuglen?”, åpne til filosofiske - og religiøse spørsmål. Hva skjer etter at vi dør? I naturen kan barna finne et mangfold av fenomener de kan undre seg over. Her kan vi filosofere sammen i barnegruppen over det som møter oss i naturen.

“Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold”.

-Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, 2017.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barna oppmuntres til å medvirke i egen hverdag. De får erfare at deres stemme har betydning i et demokratisk samfunn, og at deres valg og handlinger påvirker situasjonen for dem selv og for andre. Gjennom daglig bruk av naturen gir vi barna god mulighet til å bli godt kjent med sitt nærmiljø. Vi legger til rette for å ta vare på den lokale kulturarven gjennom å gi barna opplevelser og inntrykk som videre i livet vil gi gode verdier. Ved ulike turer og aktiviteter i nærmiljøet stimulerer vi til nysgjerrighet og oppdagelse av nye steder, nye opplevelser og nye muligheter. Fra barna begynner, til de går ut av barnehagen utforsker vi nærmiljøet på skillevollen. Vi oppdager stadig nye steder sammen med barna, som får navn og vi drar tilbake til. Etterhvert som vi oppdager nye områder, får områdene navn. Det finnes mange lokale stedsnavn på plassene i nærområdet, men barna i frikultbarnehagen er med på å sette preg på nærområdet med mange nye stedsnavn på plasser barna har lekt og bygget relasjoner til.

“Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden”
Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, 2017.

ANTALL, ROM OG FORM

Vi legger til rette for at barna i leken og i hverdagsaktiviteter skal få erfaring med ulike typer størrelser og former gjennom å sortere og sammenligne. Vi får føle, ta på og kjenne på ulike former som steiner, kongler og vekster. Gjennom disse aktivitetene synliggjør vi også tall, vi teller, øver på klassifisering, lærer begreper og ser på ulike former og figurer. For eksempel lager vi figurer i sanden, vi plukker skjell og kongle, med ulik form, tyngde og størrelse. Forsker på hva som synker og flyter. Underveis reflekterer vi sammen med barna hvorfor det er slik. Det handler om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger. Gjennom turer får barna erfaringer med å orientere seg i naturen, lokalisere og gjenkjenne områder i skog og mark. De får bruke "ordentlige kart" og lage egne. Barnet som synes at skogen ser annerledes ut fra toppen av treet, barna som fabulerer hva som skjer hvis alle markene kommer opp av bakken, eller barn som lurer på om det er nok kakao i termosen til alle på avdelingen - disse barna bruker matematikk i sin hverdag.

“Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.”
Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver, 2017

LITTERATURLISTE

- Arnesen, Gulbrandsen, Gundersen, Hovden. (2010). Bevegelsesglede i barnehagen - begeistringssmitte og tilrettelegging
- Bergsland, M.D., Haugen, G.M.D (2024) Vitenskapsteori for masterstudenter i barnehagelærerutdanningen
- Erikstein-Midtbø, G. (2024) [Barn som er mykje ute i naturen i barnehagen får betre konsentrasjon](#)
- Evenshaug, O. Hallen, D. 2011. *Barne- og ungdomspsykologi*. Gyldendal Norsk Forlag AS
- Fredheim, N. S. (2022), [Små barn skjønner hva som er farlig, men vi overbeskytter dem](#)
- Grønnestad, K.S. (2015). [Barn i naturbarnehager får bedre motorikk](#)
- Kunnskapsdepartementet (2017) Rammepplan for barnehage og innhold
- [Meld. St. 24 \(2012–2013\) - regjeringen.no](#)
- Ulset, V., Vitaro, F., Brendgen, M., Bekkhus, M., Borge. (2017) [Time spent outdoors during preschool: Links with children's cognitive and behavioral development](#)

frikult
BARNEHAGE